ROK V

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

№ 7

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 KWIETNIA 1930 R.

POLSKO-NIEMIECKA UMOWA HANDLOWA

Zasady, na których oparte są postanowienia umowy handlowej polsko - niemieckiej, podpisanej w dn. 17 marca r. b. — znane są dokładnie z komunikatów urzędowych oraz z komentarzy, jakiemi zaopatrzyła traktat prasa codzienna i gospodarcza.

Dla polskiego przemysłu chemicznego najgroźniejsze są trzy wynikające z umowy handlowej konsekwencje, jakie ułatwiają dostęp towarów niemieckich na rynek polski: to uchylenie „bojowych" zakazów przywozu, przyznanie klauzuli największego uprzywilejowania pod względem celnym oraz ułatwienie penetracji agentów i przedstawicieli przemysłu niemieckiego w kraju naszym.

Z chwilą uprawomocnienia postanowień traktatowych, odpadną zakazy przywozu na następujące, bezpośrednio przemysł chemiczny interesujące towary: żelatyna, klej, oleina, margaryna i sztuczne tłuszcze jadalne, węgiel drzewny, żywice, smoły żywiczne, gumy i balsamy, wyroby gumowe, ałun i siarczan glinu, azotniak, siarczan sodowy, kwas solny, kwas octowy, spirytus drzewny, preparaty arsenobenzolowe, alkohol metylowy, gliceryna oczyszczona, mydła, ultramaryna, atramenty, środki do czyszczenia, smarowania i klejenia, kity, tusze, klisze oraz błony fotograficzne.

Na podstawie klauzuli największego uprzywilejowania pod względem celnym Niemcy skorzystają z tych wszystkich zniżek od ceł autonomicznych, jakie Polska dała w swoim czasie innym krajom, zawierając z niemi traktaty handlowe. Przechodzą więc automatycznie na Niemcy zniżki celne, utrwalone w traktacie polsko-francuskim, polsko - czechosłowackim, polsko-łotewskim i innych, gdzie Polska przyznawała kontrahentowi pewne zniżki celne. Najwięcej zagrożone w wyniku przyznania klauzuli największego uprzywilejowania celnego będą niewątpliwie — z pośród poszczególnych gałęzi wytwórczości chemicznej: przemysł gumowy, farmaceutyczny i perfumeryjny.

Chociaż poziom ochrony celnej dla innych dziedzin produkcji chemicznej nie zostaje naogół obniżony, jednak zdaje się nie ulegać najmniejszej wątpliwości, że po wejściu w życie postanowień traktatowych — konkurencja niemieckiego przemysłu chemicznego stanie się znacznie więcej dotkliwa, niż obecnie. Zapewnienie bowiem swobodnego przenikania niemieckiego przedstawiciela na rynek polski daje mu do rąk atuty, jakich był pozbawiony podczas zatargu gospodarczego. Możność dotarcia do drobnego kupca, a nawet bezpośrednio do konsumenta, przedstawianie mu zalet towaru niemieckiego i rzekomej wyższości ponad towarem polskim, indywidualne dostosowywanie warunków płatności do każdego odbiorcy — oto prerogatywy, wynikające dla niemieckiego komiwojażera z rzeczonych przepisów traktatowych. Aby zdać sobie sprawę z istotnego niebezpieczeństwa, jakie pociąga za sobą możność swobodnej cyrkulacji agentów niemieckich, należy sięgnąć pamięcią do czasów z przed wojny celnej, a jeszcze lepiej — z przed r. 1914 — gdy niemieccy agenci firm przemysłowych potrafili docierać do majstrów fabrycznych, do biur zakupów — aby uporczywie wprowadzać i utrwalać na rynku towary niemieckie. Dokładna ze strony niemieckiej znajomość rynku polskiego, komiwojażerskie uzdolnienia Niemców, szerokie możliwości finansowe przy kredytowaniu odbiorcom polskim towarów niemieckich: sprawiają, że nawet przy równości innych warunków współzawodniczących przemysłów — walka konkurencyjna musi być ostra, a dla wytwórczości polskiej ciężka.

Polski przemysł chemiczny nie może pozostać obojętny wobec faktu zawarcia traktatu polsko-niemieckiego. Musi zmobilizować wszystkie siły, aby przeciwstawić się niewątpliwym zakusom wytwórczości niemieckiej, zmierzającym do opanowania rynku polskiego. Mniejszy znacznie — ilościowo i jakościowo — zakres produkcji naszej wytwórczości oraz drożyzna kapitału w kraju naszym sprawiają, że koszta produkcji w Polsce są wyższe, niż u naszego zachodniego sąsiada. To też droga, po jakiej iść musi zwłaszcza teraz przemysł polski, powinna zmierzać ku najściślejszym porozumieniom wewnętrznym, gdyż w większych zespołach leży siła odporna przeciw konkurencji niemieckiej. Nad wyraz celowe zdaje się być stosowanie środków, skutecznie wypróbowanych na terenie niemieckiego przemysłu chemicznego. Przykład znanego koncernu I. G. Farbenindustrie A. G., powstałego drogą kartelizacji i sfuzjonowania wie-

lu niemieckich jednostek przemysłowych wskazuje, że podobne posunięcia, realizowane zresztą już teraz w Polsce, powinny znajdować coraz więcej zwolenników i naśladowców. Bliskie współdziałanie nauki z techniką, dokładny podział produkcji, stosowanie najnowszych metod technicznych, racjonalne i krytyczne wprowadzanie zasad naukowej organizacji, bliższa współpraca produkcji z handlem — oto współrzędne z tendencją wewnętrznych porozumień gospodarczych czynniki, które stanowić będą najskuteczniejszą broń przeciw nadmiernemu przenikaniu niemieckich towarów chemicznych na rynek polski.

*
* *

W związku z podpisaniem traktatu polsko-niemieckiego zostaną zniesione zakazy przywozu do Niemiec następujących produktów polskich, interesujących bezpośrednio przemysł chemiczny:

Węgiel drzewny także sproszkowany, brykiety.
Oleje roślinne.
Oleje i tłuszcze jadalne.
Oleina.
Kwas siarkowy i bezwodnik kwasu siarkowego.
Soda amonjakalna i krystaliczna.
Węglan potasu.
Siarczan sodu i kwaśny siarczan sodu.
Siarczan żelaza i siarczan cynku.
Ałun potasowy, sodowy, chromowy, żelazowy, miedziowy.
Siarczan glinu.
Żelazocyjanki sodu i potasu.
Chloran sodu.
Fosforany sodowy i amonowy.
Węglan baru.
Chloropochodne węglowodorów.
Sole chromowe.
Kwas mrówkowy.
Ultramaryna.
Tlenek cynku.
Biel ołowiowa i cynkowa.
Farby ziemne.
Kreda szlamowana.
Farby pigmentowe i olejne.
Pokosty i lakiery.
Wszelkie farby nieprzygotowane.
Materjały wybuchowe.
Kleje.
Gazy zgęszczone.
Lekarstwa i środki farmaceutyczne.
Jedwab sztuczny barwiony i niebarwiony.
Wszelkie produkty chemiczne oddzielnie niewymienione.
Wszystkie niewymienione metaloidy, kwasy, sole i związki metaloidów oraz związki metaloidów z metalami.

Na zasadzie klauzuli największego uprzywilejowania Polska korzystać będzie ze zniżek traktatowych przyznanych innym państwom. Poniżej umieszczamy spis tych zniżek celnych, jakie mogą posiadać znaczenie przy wywozie do Niemiec artykułów chemicznych, pochodzenia polskiego:

	w markach za 100 kg. auton.	konw.
Kwas siarkowy	0,50	bez cła
Kwas borny i boraks	5.—	3.—
Kwas winowy	20.—	6.—
Ług sodowy	4.50	4.—
Woda utleniona	10.—	1.—
Nadchloran potasu	4.—	2.50
Siarczan miedzi i żelaza	2.—	1.50
Chromiany potasu	4.—	3.—
Karbid	5.—	4.25
Kwaśny fosforan sodu	2.—	1.80
Fosforan amonu	10.—	4.—
Błękit berliński	25.—	20.—
Tlenek cynku	5.—	4.—
Litopon	3.—	2.50
Biel ołowiana i cynkowa	10.—	7.50
Nawozy fosforowe	0,50	bez cła
Środki farmaceutyczne dozowane	300.—	175.—
Środki farmaceutyczne niedozowane	200.—	110.—
Węże gumowe	240.—	125 —
Obuwie kąpielowe	210.—	100.—
Jedwab sztuczny niebarwiony	100.—	60.—
Jedwab sztuczny barwiony	140.—	110.—
Margaryna	30.—	20.—
Wodorotlenek sodu	4.50	4.—
Oleina	4.—	3.—
Pokosty i lakiery	33 —	25.—

W związku z istnieniem stałego zakazu wywozu smoły surowej z Niemiec, zapewniony został w traktacie wolny wywóz do Polski 10.000 tonn smoły rocznie.

Dosłowny tekst traktatu handlowego polsko-niemieckiego umieszczony jest w „Monitorze Polskim" Nr. 70 z dn. 25 marca r. b.

KRONIKA

Dn. 12 kwietnia r. b. o godz. 5½ popoł. w pierwszym, o godz. 6-ej popoł. w drugim terminie odbędzie się doroczne Ogólne Zebranie Związku Przemysłu Chemicznego Rzeczypospolitej Polskiej, z następującym porządkiem obrad:

1) Wybór przewodniczącego Zebrania.
2) Sprawozdanie z działalności Związku za r. 1929.
3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej.
4) Uzupełniające wybory do Zarządu Związku.
5) Wybór Komisji Rewizyjnej.
6) Sprawy instytucji ubezpieczeniowej dla przemysłu chemicznego.
7) Wolne wnioski.

Po zakończeniu formalnej części Zebrania, odbędzie się wykład Prof. Adama Krzyżanowskiego, posła na Sejm, na temat aktualnych zagadnień gospodarczych.

Zebranie odbędzie się w lokalu Związku Polskich Hut Żelaznych, w Warszawie ul. Mazowiecka 5. Formalne zawiadomienia o Zebraniu zostały już — stosownie do przepisów statutowych — rozesłane wszystkim członkom Związku.

Proszeni jesteśmy o podanie do wiadomości, że skład Zarządu Sp. Akc. „Przemysł Chemiczny w Polsce" w Zgierzu przedstawia się obecnie jak następuje: pp. Dr. R. Górecki, Dr. F. Maciszewski, Dr. W. Rogalski, Dr. A. Pawlikowski, Dr. T. Smoluchowski, Inż. E. Berger, Inż. A. Tupalski, Inż. W. Sommer, Inż. S. Lipkowski. St. Rogaczewski, W. Miller, A. Legis. Fabryka wytwarza — obok artykułów wymienionych w tekście sprawozdania Związku za r. 1929 — również środki pomocnicze dla włókiennictwa: zwilżające, zmiękczające, odbarwiające i t. d.

Centralny Związek Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów rozważał na kilku specjalnych zebraniach sprawy, dotyczące robót i dostaw na rzecz Skarbu Państwa. Wyniki tych narad zostały opracowane w formie szczegółowego referatu, który członkowie Związku Przemysłu Chemicznego mogą przejrzeć w lokalu Związku.

Związek Kupców i Przemysłowców Polskich w Mandżurji (Harbin — China, Glucha St. 24) zwraca uwagę, że możliwości zbytu polskich wyrobów na rynku mandżurskim niewątpliwie istnieją; rynek jest bardzo pojemny, obsługiwany przez przedstawicieli całego niemal świata, wyposażonych niejednokrotnie w składy konsygnacyjne. Importerzy miejscowi z tych też względów nie odczuwają potrzeby szukania nowych źródeł zakupu i dlatego inicjatywa nawiązania stosunków handlowych z Mandżurją wyjść musi od producentów polskich. Nadsyłane próbki i oferty (te ostatnie w dolarach amerykańskich cif Władywostok lub fob jeden z portów europejskich) powinny być przesyłane do wskazanego Związku Przemysłowców, przyczem na adresie należy umieścić słowa „via Siberia".

PRZEGLĄD LITERATURY BIEŻĄCEJ

Księgarnia „Trzaska, Evert & Michalski" (Warszawa, Krak. Przedm. 13, Gmach Hotelu Europejskiego) nadsyła nam spis następujących wydawnictw w językach obcych, w zakresie chemji czystej i stosowanej:

Kircher Mia und Walter. Vom Handweben auf einfachen Apparaten. 2 Aufl. Mit 63 Abb. im Text. 20 eingedr. Webmuster u. 16 Taf. 1930. (IV, 56 S). Mk. 4.50.

Textil. Kalender. Bearb v. E. Möller. Jg. 29. 1930. Mit 358 Abb. im Texte. 1929. (V, VI 616,) 64 — 14 Mit Figü. Hlw. Mk. 3.00.

Schigut Eugen. Kontrollierte Deinen Betrieb! 1930. (110 s. Mit Fig). Lw. Mk. 4.80.

Fierz-David Hans. Die Kunstseide. 1930. (77 S). Fr. 7.50

Fortschrifte in der anorganische-chemischen Industrie, dargest, an Hand d. Deutschen Reichs-Patente Hrsg. v. Adolf Bräuer u. J. d. Ans. Bd. 3. 1930. nn. Mk. 58.00.

Hottenroth Valentin. Die Kunstseide. E erw. Aufl. Mit 157 Abb. im Text u. auf 3 T. geb. Mk. 30.00.

Wassermann Felix und *Heinrich Hopff.* Grundriss der organischen Chemie. 3 Voll neu bearb. Aufl. 1930. (125 S). Mk. 2.75.

Donner Otto. Bestimmungsgrunde der Baumwollpreise. Etwa. Mk 6.80.

Stolz Nikolaus. Grundlagen der Kalkulation, Preisermittelung u. Betriebslehre im Malerhandwer u. in. verwandten Berufen. Etwa. Mk. 6.00.

Bernoulli August. Physilaklisch-chemisches Praktikum. Mit 28 Fif. u. l. Taf. im. Text. 1930. (XII, 147). Lw. Mk. 8.50.

Schultz Gustav. Farbstofftabeln. 7 Aufl. Neubearb. u. erw. v. Lehmann. Bd. l. Künstl. organ. Farbstoffe bekannter Konstitution od. Herstellungsweise. Natürl Farbstoffe u. Farblacke. Anorgan. Farbstoffe. Lfg. 7. (S. 241 — 288). 1929. nn. Mk. 8.00.

André C. Chimie du sol. Br. Fr. 24.

Pozzi-Escot M. Le pH force d'acidité et l'alcalinité. Br. Fr. 10.—

Vigreux. Le Soufflage du verre dans les laboratoire scientifiques et industriels. Br. Fr. 35.—

Davies. The Conductivity of Solutions and the Modern Dissociation Theory pp. 204. Ł.—. 15.—

Auden H. A. Sulphuric Acid and Its Manufacture. Illustr. and diags. Ł.—. 16.—

Butler. The Chemical Elements and Their Compounds. Illustr. Ł.—. 6/—.

Michaelis. Oxidation-Reduction Potentials. 16 illustr. Ł.—. 12/6.

Barnshaw. High Drafting in Cotton Spinning. pp. 128. Ł —. 21/—.

„Gas Wordl" Analyses of Municipal Gas Accounts. Ł.—. 21/—.

Houssa A. Physics and Chemistry Applied to Flour Miling. pp. 208. Ł.—. 6/—.

Brunner. The Problem of Oil. pp. 232. Ł.—. 12/6.

Foreman. Efficiency and Scarcity Profits. pp. 344. Ł.—. 18/—.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

* W Dz. Ust. Nr. 20 z dn. 25 marca r. b. ukazało się pod. poz. 166 Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 27 stycznia 1930 w sprawie obniżenia ceł wywozowych na niektóre artykuły gdańskiego przemysłu, rękodzieł oraz rolnictwa.

Rozporządzenie to, podobnie jak w latach poprzednich, ustala listę kontyngentów towarów, jakie mogą być wywożone z Gdańska, opłacając ulgową stawkę celną, i obejmuje następujące artykuły, bezpośrednio interesujące przemysł chemiczny (w stosunku rocznym):

223	Makuchy	11.500	tonn	bez cła
226	Kości	500	„	3.—
227 g.	Mizdra skórna	25	„	2.—
230	Smoła pogazowa	600	„	bez cła
253	Ługi glicerynowe	200	„	bez cła

* W Dz. Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 10 ukazała się poprawka do poz. 547 części I B. na zasadzie której sól gorzka (siarczan magnezu) zaliczona została do kl. 11, zamiast 6 obecnie obowiązującej.

W dziale taryf wyjątkowych (część II zeszyt 1) sole potasowe idące z Kałusza i Stebnika na wywóz prze porty polskie otrzymały zniżoną stawkę przewozową zł. 17,2 za 1 tonnę do dn. 31 sierpnia r. b. przy ładunkach całopociągowych.

Zmiany powyższe obowiązują od dn. 1 kwietnia 1930 r.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	560 zł.
Alkohol metylowy techniczny	230 „
„ „ czysty 99%	330 „
Amonjak skroplony za 1 kg NH_3	1,80 „
Azotniak mielony za 1 kg % N_2	1,80 „
„ granulowany za 1 kg % N_2	2,— „
Azotan amonu	103,60 „
Benzen handlow · 90%	90,50 „
„ czysty	105 „
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	20 „
Chlorek cynku (ług 50%)	55 „
Chlorek wapna bielący	40 „
Chlorek wapnia ($CaCl_2$)	20—22 „
Chloroform czysty	900 „
„ „pro narcosi"	1.800 „
Fenol czysty	300 „
Formalina 30%	250 „
Fosfory rachowskie surowe	3,50—4 „
Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	305 „
„ techniczna	175 „
Karbid	75—80 „
Karbolineum	45 „
Klej kostny	285 „
Klej skórny	400 „
Krezol	140 „
Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100% HNO_3	110 zł
Kwas mrówkowy 85%	241 „
„ siarkowy 60° Bé	7,74 „
„ solny bez arsenu	14 „
„ octowy techn. 30%	110 „
Mączka fosforytowa rachowska 16,5% P_2O_5	7,20—8,25 „
„ kostna odklejona 30% P_2O_5	20 „
Naftalen surowy prasowany	34,50 „
„ czysty w łuskach	68 „
Octan sodu	160 „
„ ołowiu	260 „
Oleina zwierzęca destylat	300 „
„ „ saponifikat	290 „
Oleum 20%	20,85 „
Pirydyna czysta za 1 kg.	12 „
Smoła preparowana	19,95 „
Siarczan amonu	43 „
Siarczek sodu 60/62%	70 „
Soda amonjakalna	25 „
„ kaustyczna	60 „
Sól glauberska kalcynowana niemielona	16 „
Stearyna	300 „
Superfosfat 16%	13,76—15,20 „
Toluen czysty	120 „
Żelatyna techn.	450 „

Ceny powyższe rozumieją się za 100 kg, loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdą rozumieją się wraz z opakowaniem

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14 Wychodzi 1-go i 15-go każdego miesiąca

Wydawca: w imieniu Związku Przemysłu Chemicznego Rzeczypospolitej Polskiej — Dyrektor Związku, Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI. Drukarnia Współczesna, Szpitalna 10